

Сертифікація в Україні та світі

Поняття та основні функції

Сертифікація (англ. Certification) – процедура, за допомогою якої визнаний в установленому порядку орган документально засвідчує відповідність продукції, систем якості, систем управління якістю, систем управління довкіллям, персоналу встановленим законодавством вимогам.

Державний Комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики є національним органом України з сертифікації та визначає основні принципи, структуру, правила системи сертифікації в Україні, затверджує переліки продукції, здійснює контроль за додержанням правил сертифікації та за сертифікованою продукцією і інформує заявлені організації та громадськість з результатами сертифікації.

Різновиди сертифікації

1. Обов'язкова сертифікація здійснюється відповідно до Переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні або Технічного регламенту.
2. Добровільна сертифікація набуває все більшу популярність серед українських виробників та постачальників завдяки:
 - підвищенню привабливості в очах замовників та завоюванню їхньої довіри;
 - підвищенню конкурентноспроможності продукції та отриманню переваг під час участі в тендерах;
 - підвищенню власної впевненості керівництва підприємства-виробника або постачальника продукції в її якості.

Перелік продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації

- обладнання для зберігання продуктів при низькій температурі;
- прилади для приготування їжі та нагрівання води;
- дорожні транспортні засоби та їх складові частини;
- засоби зв'язку;
- прилади для фермерського та присадибного господарства;
- засоби охоронного та протипожежного призначення;
- апаратура радіоелектронна побутова;
- засоби обчислювальної техніки;
- спеціальні засоби самозахисту;
- медична техніка та ін.

Причини, що спонукають підприємства здійснювати добровільну сертифікацію

- забезпечення задоволення потреб та надання гарантій споживачам;
- тиск з боку споживача;
- забезпечення конкурентоспроможності товарів;
- необхідність збільшення своєї частки ринку;
- полегшення просування товарів на ринки збуту;
- застосування новітніх технологій, що формують безпеку та якість продукції;
- підвищення якості продукції;
- підвищення ефективності виробництва;
- зниження витрат виробництва.

Порівняння видів сертифікації

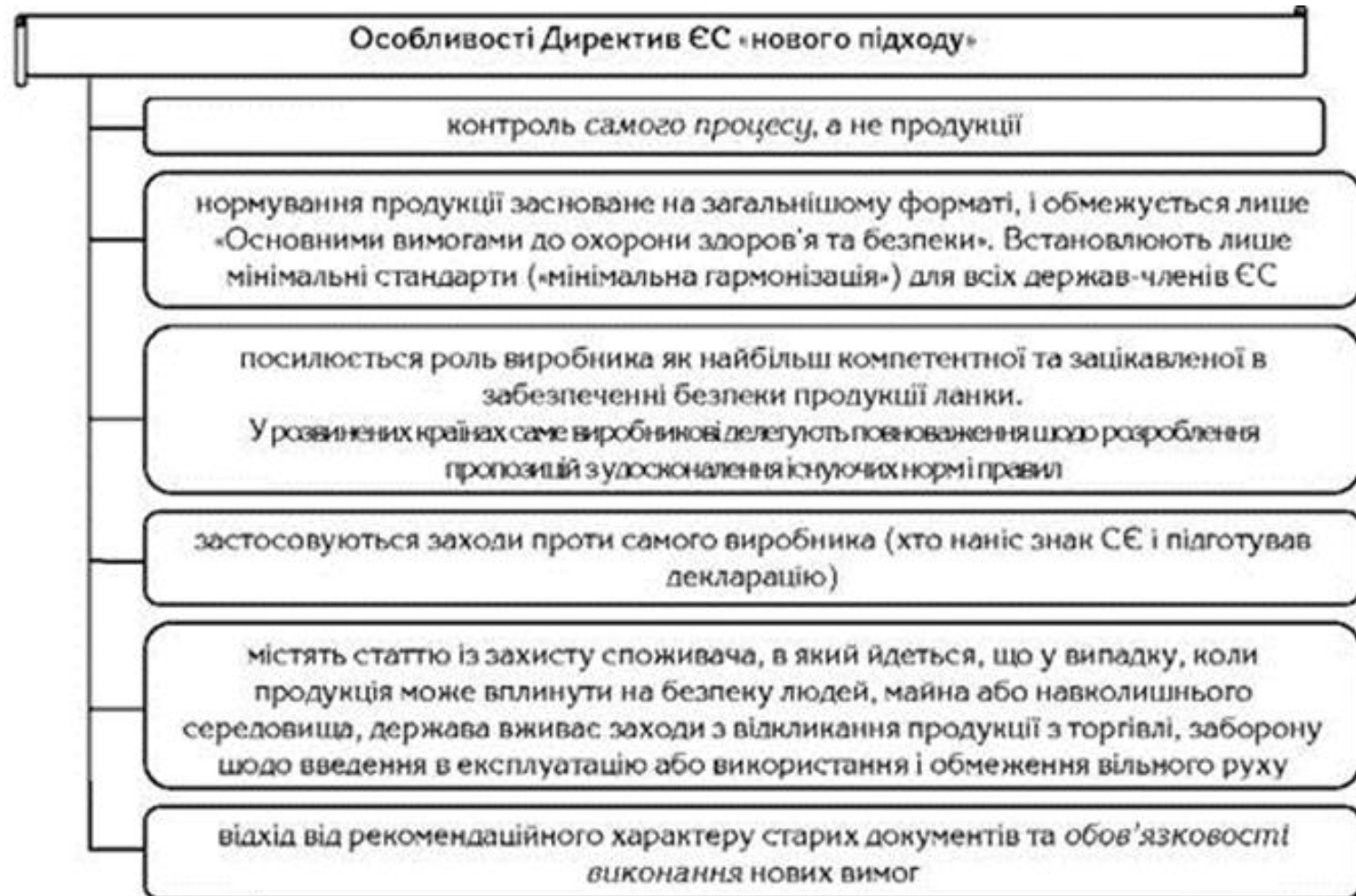
Ознаки	Обов'язкова сертифікація	Добровільна сертифікація
Мета сертифікації	Запобігання реалізації продукції, небезпечної для життя, здоров'я та майна громадян і навколишнього природного середовища	Сприяння споживачеві в компетентному виборі продукції; підвищення конкурентоспроможності продукції на товарному ринку
Хто здійснює сертифікацію	Проводиться виключно в державній системі сертифікації	Проводиться органами, що акредитовані в державній системі сертифікації, а також підприємствами, організаціями, іншими юридичними особами, які взяли на себе функції органу з добровільної сертифікації
Хто є заявником сертифікації	Виробники, постачальники продукції	Виробники, продавці, споживачі продукції, органи державної виконавчої влади, громадські організації та окремі громадяни
Хто визначає схему сертифікації	Орган з сертифікації	Заявник за погодженням з органом з сертифікації
Які параметри перевіряються	Віднесені нормативними документами до обов'язкових для виконання	Не віднесені актами законодавства та нормативними документами до обов'язкових (за вибором заявника)
Об'єкт сертифікації	Головним національним органом з оцінки відповідності	Визначається заявником сертифікації

Європейська сертифікація

У країнах Європейської Співдружності (ЄС) завдання сертифікації в законодавчо регульованій сфері такі самі, як і в Україні.

Відмінність полягає лише в порядку здійснення сертифікації: випробування і наступна оцінка продукції здійснюються на відповідність гармонізованим для країн ЄС вимогам Директив (законодавчих актів) з безпеки. Перелік видів цієї продукції закріплений в європейських Директивах "нового підходу" (рис. 1) і є обов'язковим для країн, що входять до ЄС. Комісія ЄС прийняла рішення стосовно системи оцінки відповідності для різноманітних сімей (груп) продукції.

Особливості директив «нового» підходу

Організації що видають сертифікати

Сертифікат відповідності — документ, що виданий для підтвердження того, що продукція, система якості, система управління якістю, система управління довкіллям, персонал відповідає встановленим вимогам конкретного стандарту чи іншого нормативного документу, визначеного чинним законодавством. (Згідно з Законом України «Про підтвердження відповідності»).

Послуги по отриманню Сертифіката відповідності та УкрСЕПРО надаються спеціальними службами АСС-GROUP.com.ua або SERTIKON.com.ua, та деякими іншими.

Рис. 2 – Знак відповідності УкрСЕПРО

Порядок проведення сертифікації в системі УкрСЕПРО

- розгляд заявки, аналізування наданої документації та прийняття рішення по заявці;
- відбір та ідентифікацію зразків продукції для випробувань;
- випробування зразків;
- осбеження, атестацію виробництва продукції, що сертифікується, або сертифікацію (оцінку) системи управління якістю виробництва (якщо це передбачено схемою сертифікації);
- аналізування отриманих результатів, прийняття рішення щодо можливості видачі сертифіката відповідності;
- видачу сертифікату відповідності, укладання ліцензійної угоди та внесення сертифікованої продукції в Реєстр Системи;
- технічний нагляд за сертифікованою продукцією при її виробництві.

Створення системи управління якістю

Відповідно до вимог ISO 9001 організація повинна:

- визначити процеси, необхідні для системи управління якістю, та їхнє застосування у всій організації;
- визначити послідовність і взаємодію цих процесів;
- визначити критерії й методи, необхідні для результативного функціонування цих процесів та управління ними;
- забезпечити наявність ресурсів й інформації, необхідних для функціонування та моніторингу цих процесів;
- здійснювати контроль, вимірювання й аналіз цих процесів;
- здійснювати заходи, необхідні для досягнення запланованих результатів та постійного поліпшення цих процесів.

Організації що розробляють та впроваджують стандарти

- Американський нафтовий інститут (API);
- American Society for Testing and Materials (ASTM);
- British Standards Institution (BSI);
- European Computer Manufacturers Association (ECMA);
- Міжнародна електротехнічна комісія (IEC);
- International Organization for Standardization (ISO);
- Європейський комітет зі стандартизації (CEN);
- Міжнародна система одиниць (CI);
- International Telecommunication Union (ITU); INTERNATIONAL TELECOMMUNICATION UNION
- Organization for the Advancement of Structured Information Standards (OASIS);
- Всесвітній поштовий союз англ. Universal Postal Union (UPU).

Сертифікаційна діяльність в галузі ЗІ

Загальне керівництво сертифікаційною діяльністю у сфері захисту інформації, організація і координація робіт із сертифікації здійснюються національним органом із сертифікації – Міністерством економічного розвитку і торгівлі України та Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України (Держспецзв'язку).

Сертифікацію здійснюють виключно органи сертифікації, які призначені та/або вповноважені в установленому порядку для виконання робіт із сертифікації в Системі і мають відповідну галузь акредитації.

Сертифікаційні випробування проводять виключно випробувальні лабораторії, акредитовані в установленому порядку на незалежність та/або технічну компетентність відповідно до вимог ДСТУ 3412-96 або ДСТУ ISO/IEC 17025:2006.

Порядок проведення робіт із сертифікації засобів захисту інформації

- подання заявки на сертифікацію;
- розгляд та прийняття рішення за заявкою із зазначенням схеми (моделі) сертифікації;
- обстеження чи атестація виробництва засобів ЗІ;
- відбір зразків засобів захисту інформації для випробувань;
- приймання та дослідження випробувальною лабораторією;
- аналіз одержаних результатів і прийняття рішення про можливість видачі сертифіката відповідності;
- видача сертифіката відповідності, укладання ліцензійної угоди та занесення сертифікованих засобів захисту інформації до Реєстру Системи;
- технічний нагляд за сертифікованими засобами захисту
- інформації під час їх виробництва.

Підстави для проведення сертифікації у галузі зв'язку

- “Закони України “Про телекомунікації;
- “Про радіочастотний ресурс України”;
- “Про підтвердження відповідності”;
- “Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності”.

Декрет Кабінету Міністрів України “Про стандартизацію та сертифікацію”.